

Miljöavdelningen
Johan Appelblad
miljöinspektör

YTTRANDE

Regeringskansliet
Miljödepartementet

10333 Stockholm

Åre kommuns yttrande över genomförande av EU:s engångsplastdirektiv och andra åtgärder för en hållbar plastanvändning

Sammanfattning

- Åre kommun ställer sig positiva till alla avfallsförebyggande åtgärder och resurseffektivitet. Åtgärder som har till uppgift att minska avfallsmängder och nedskräpning är i linje med Miljölagstiftningen samt den vägledande avfallstrappan. Överlag är genomförandet av direktivet välkommet.
- Åre kommun ser risker och stora arbetsbördor i den tillsyn som ska bedrivas över bestämmelserna. Regleringar på detaljnivå kräver tillsyn på detaljnivå.
- Åre kommun välkomnar möjligheten att ta betalt för insatser kopplade till uppstädning. Som besökskommun berörs Åre kommun av bestämmelser om extra stöd enligt tredje stycket 25§ Förslag till förordning om nedskräpningsavgifter. Åre kommun ser utmaningar i att beräkna besöksnäringens bidrag till nedskräpning, enligt 28§7 samma förordning, och samma gäller att ansökan ska inkomma före insatsen enligt 29§. Detta kan antas hanteras i 34§.
- Föreslagna författningar hanterar inte kommunens renhållningsansvar i sin helhet och Åre kommun anser att det finns svårigheter i att särskilja vissa städkostnader från andra.
- Fossila bränslen och användningen av fossila bränslen i plast går i stäv mot Miljöbalkens övergripande mål. Ersättning med biobaserade plaster måste ta hänsyn till kris om biologisk mångfald där dagens skogsbruk inte säkrar naturens värden. Åre kommun ser en risk i att lösa ett problem och samtidigt skapa/förvärja ett annat. Framtida generationer ska vara i fokus.
- Föreslagna lagändringar riktar sig i huvudsak till producenter och enskilda. Åre kommun anser att det är viktigt för lagändringars genomslag att de känns rättvisa och anser att bestämmelserna bör vägas upp med lagskärpningar av plastberoende industrier (konsumenter/avfallsproducenter).
- Åre kommun välkomnar informerande insatser men anser att dessa insatsers verkan inte ska överdrivas. Denna insikt har tillkommit särskilt under pandemin. Närhet till beteendevetenskap kan vara till nytta vid informerande insatser.

Specifika yttranden

1.1 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Ändringar som genom 27 kap 4§2 MB innebär möjligheten för kommunen att ta betalt för informationsinsatser kring avfallshanteringen välkomnas. Åre kommun ser en viss svårighet med att redovisa dessa utgifter och med anledning av att motivera det mot medborgare.

1.2 Förslag till förordning om engångsprodukter

Förslaget ställer långt gångna krav på individer och verksamheter. Grundat i det dyker det upp frågetecken gällande tillsyn av efterlevnad samt själighet. Insatser mot den enskilda måste vägas upp med riktade insatser mot de större verksamheterna och industrierna för att få genomslag, anser Åre kommun. Författningen ställer krav på uppgifter om förpackningars sammansättning och årsförbrukning. I Åre kommuns roll som tillsynsmyndighet finns erfarenheten av att inhämtandet av den här typen av uppgifter kan vara tidskrävande. Ett samspel mellan Naturvårdsverket och den kommunala nämnden blir betydande i och med delat tillsynsansvar. Idag har Åre kommun väldigt liten kontakt med Naturvårdsverket.

Med erfarenhet av tillsynen utifrån Lag (2020:526) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen ser Åre kommun att det krav om rutiner som lyfts fram i 22§ kan vara tillsynskrävande. Rutinernas funktion kan inte kontrolleras på andra sätt än platsbesök eller komplet underlag. Åre kommun har inte stött på att målbild finns med i paragrafform som 24-25§§.

1.4 Förslag till förordning om producentansvar för vissa tobaksvaror, portionssnus och filter

Insamling av fimpar enligt 19§2 och skälighet utifrån omständigheterna behöver preciseras. Samråd enligt 22§ är behövligt men kommunen kan sakna ett förtydligande av där insamlingssystemet och kommunens ansvar inte sammanstämmer. Vilka verktyg finns för kommunen att i det läget ta till?

1.7 Förslag till förordning om nedskräpningsavgifter

Åre kommuns arbete utifrån bestämmelsen skulle täckas med stöd av 25§. Åre kommun är en av de kommuner där besöksnäringen bidrar till nedskräpningsproblematik. Åre kommun tolkar bestämmelserna som att de möjliggör extra medel för en besökskommun där arbetet inte motsvarar invånarantalet. För Åre kommun är den möjligheten viktig. Enligt 27§ ser Åre kommun konflikter när städning kan innefatta andra typer av skräp. Transporter och liknande kopplat till uppstädning lär innefatta skräp som inte enligt lagstiftningen täcks kostnadsmissigt. Åre kommun blir tvungen att, enligt förslaget, inkomma med en ansökan innan den 31 mars för det årets insatser. Åre kommun ser svårigheter med att bedöma det kommande årets insatser för att efterleva lagstiftningen.

1.12 Förslag till förordning om ändring i miljötillsynsförordningen (2011:13)

Den kommunala nämndens ansvar kopplat till miljölagstiftningen enligt 18-20§ samt 29§ Förordning om engångsprodukter innebär tillsyn hos verksamheter som tidigare inte har ingått i det återkommande tillsynsansvaret, utöver de delar som hanteras i livsmedelslagstiftningen. Åre kommun som tillsynsmyndighet ser små möjligheter att besöka de specifika verksamheterna på plats och verktyg för så kallad "skrivbordstillsyn" är välkommet från vägledande myndighet.

3 Fakta om plast

Genomförandets syfte får anses i linje med miljöbalkens/miljölagstiftningens övergripande syfte. Nedan kommenterar Åre kommun övergripande kapitel 3 utifrån Miljöbalkens övergripande målbild.

Miljöbalken skall tillämpas så att

1. människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan,

Plast har en påverkan på människa och miljö. Arbetet med att avlägsna de skadliga plasterna från samhället är av vikt.

2. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas,

Nedskräpning av plast har visat sig ha lokala och globala negativa konsekvenser. Naturmiljön är hotad och åtgärder för att minska plastanvändning bör därför vara en av många åtgärder som ska till. Orörd natur för friluftsliv och rekreation är helt beroende av att nedskräpning inte förekommer.

3. den biologiska mångfalden bevaras,

Se ovan.

4. mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas, och
Också.

5. återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås.

Engångsartiklar är inte hållbara. Det av fossila produkter än mindre.

Förslaget kan ha positiva effekter på återanvändning, cirkulära flöden och delning. Åre kommun välkomnar åtgärder i den riktningen och anser att det går i linje med miljölagstiftningen. Sverige som samhälle gärna stå tidigt i avfallstrappan, 2 kap 5§ och 15 kap 10§ MB.

3.6 Cirkulär ekonomi

Åre kommun har tagit beslut om att verka för en cirkulär ekonomi i kommunen. Författningar och satsningar som verkar i den riktningen är därför välkomna. I Åre kommuns hållbarhetsstrategi antagen 2018-02-22 framgår att kommunen strävar efter att ställa om till en cirkulär ekonomi. Åre kommun vill nå det tidiga stegen i avfallstrappan. Åre kommun tydliggör det faktum att alla samhällsaktörer måste medverka och att en ansvar bör ligga hos kommunen, verksamheterna samt den enskilda medborgaren.

8 Åtgärder för att nå en minskad förbrukning av engångsmatlådor och engångsmuggar

Åre kommun är generellt positiv till avfallsförebyggande åtgärder. Det är i linje med den generella miljölagstiftningen och den vägledande avfallstrappan särskilt. Den utmaning som dessa förslag presenterar är (1) tillsynsansvaret (2) skälighet/rimlighet mot betydligt större verksamheter samt (3) systemens utformning. Dessa synpunkter återkommer i Åre kommuns yttrande.

12 Information till konsumenter

Åre kommun välkomnar välinformerade konsumenter. Kunskapskrav som också återfinns i lagstiftningen, 2 kap MB, får gärna utökas till ett generellt krav om att verksamheter ska förmedla kunskap. Välinformerade konsumenter är av vikt för ett fungerande samhälle.

Johan Appelblad
miljöinspektör

ÅRE KOMMUN